

Meghalt a király, éljen a...?

2016. október 13-án, életének 89. évében elhunyt Bhumibol Adulyadej thaiföldi király, ki dinasztiajának kilencedik tagjaként, a hagyományokat követve Ráma néven kereken hetven esztendeig ült ősei trónján. Mongkut és Chulalongkorn után Bhumibol kétségkívül a Chakri-dinasztia harmadik legjelentősebb uralkodójának számít majd a thaiok szemében és valószínűleg az objektív történelmi elemzés alapján is.

A *Bangkok Post* online felülete szürkeárnyalatosra váltott a gyász jeleként, publicisztikai pedig egy korszak végét látták a tragédiában – és ebben aligha tévedtek. IX. Ráma halála a belpolitikai viharoktól amúgy is alaposan megtépázott thai állam konzervatív körei számára egy olyan rémálom valóra válását jelentette, melynek közelgő bekövetkeztével persze régóta mindenki tisztában volt. A nagy tekintélynek örvendő idős államfő utódlását azonban nem lehetett megnyugtatóan megszervezni.

Kiszemelt utódja egyetlen fia, Maha Vajiralongkorn koronaherceg, kinek népszerűsége nemigen vetekedhet elhunyt apjával, ráadásul 64 éves kora nem is ígéri, hogy személye feltétlenül hosszú távú megoldást jelent a trónöröklés kényes problémájára. A háromszor elvált, bizarr szokásoknak hódoló, azóta jobblétre szenderült fehér pincsikutyáját a thai légierő marsalljává kinevező Vajiralongkornról saját leendő alattvalóinak sem mindig a buddhista uralkodók visszafogott, méltóságteljes kisugárzása jut eszébe. A koronaherceg végül csak a gyászév lejárta után foglalja majd el a trónt, addig minden bizonnyal azon lesz, hogy javítsa a róla kialakult képet leendő alattvalóiban.

Nem kétséges ugyanis, hogy az uralkodó iránti kellő respektus híján Thaiföldön is gyengülnek a tradicionális elit és a konzervatív érzelmű polgárok számára egyaránt alapvető fontossággal bíró monarchikus berendezkedés érzelmi alapjai.

A baljós előjelek szaporodtak már egy ideje: Thaiföld 2006 óta permanens belpolitikai válságban él, melyet a vezető politikai csoportok kompromisszumképtelensége mellett két katonai államcsíny tett még mozgalmassabbá. A 2006. szeptember 19-én hivatalából elmozdított Thaksin Shinawatra miniszterelnök külföldre távozása óta is a hagyományos elit első számú démonaként jelenik meg a politikai közbeszédben, egyebek mellett a monarchiaellenesség vádját is megfogalmazva vele szemben. Mára a Shinawatra család köré tömörült baloldali csoport és a konzervatívok szembenállása a politikai mindennapok olykor emberéleteket is követelő realitásával vált.

Nem meglepő ilyen helyzetben, hogy az ország kormányzását jelenleg kezében tartó katonai junta vezetője, Prayuth Chan-Ocha tábornok támogatásáról biztosította Vajiralongkornt, kinek öt fia arra mindenképpen garanciát jelent, hogy velük jó ideig fennmaradhat a fiági öröklés kontinuitása. Chan-Ocha az uralkodó halálát követő nyilvános beszédeiben két dolgot szögezett le: a trón az öröklési hagyományoknak megfelelően a koronahercegre száll, és nem tűr el semmilyen rendszerellenes megmozdulást az ország területén. A gyászév ideje alatt a koronatanács elnöke, a 96 éves katonapolitikus, Prem Tinsulanonda régensként látja el az államfő feladatait. A gyászoló polgárok imái ilyen helyzetben csak használhatnak.